

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 2.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 30.

Šibenik, 31. kolovoza 1924.

God. IV.

Veliko orlovsko slavlje u Sinju.

Velebna manifestacija snage, moći i discipline dalmatinskog orlovstva. — Svečani doček gostiju. — Zajednička pričest svih Orlova i Orlica. — Svečana povorka: 12 konjanika na čelu, 3 glazbe, 500 Orlova i Orlica, svega preko 3000 osoba. — Veliko javno zborovanje. — Burno i oduševljeno povlađivanje govornicima. — Uspjeli javni nastup 250 Orlova i Orlica. — Zakletva Orlova. — Srdačni rastanak. — Golem dojam. — Udareni čvrsti temelji za budući rad i što veći razvitak i napredak dalmatinskog orlovstva.

Triumf snage, moći i discipline dalmatinskog orlovstva.

22., 23. i 24. kolovoza dalmatinski Orlovi i Orlice slavili su triumf svoje vječno lijepe ideje u sjeni Gospina grada. Sinj nije odavna vidio ovoliko omladine po svojim ulicama, a nikada nije pamtio, da tako jaka, brojna i oduševljena vojska prve svoje korake upravlja u hram Božji na molitvu i svoje prsi kiti križem i hrvatskom trobojkom. Da, Sinj je tih nezaboravnih dana vidio novu vojsku, vojsku punu ljubavi i vedrine u ljepoti njenih načela.

Prvi ovaj veliki pokrajinski nastup naših Orlova i Orlica bio je takav, da je svojom jakošću, ljepotom i impozantnošću uvelike iznenadio i zadivio i prijatelje i neprijatelje hrvatskoga orlovstva. U ponosni Sinj, to junačko gnijezdo ne samo starih kršćanskih junaka, već i novih vitezova - orlova za kršćanske ideale, stitili su se brojni Orlovi i Orlice sa svih strana naše drage Dalmacije, a bilo ih je iz kršne Hercegovine i banske Hrvatske. Gledajući ovu impozantnu četu mogao se uvjeriti i najljući neprijatelj, da orlovstvo u našim krajevima nije više sporadična pojava, neka neznačajna olinja, preko koje se lako prelazi, nego da je orlovstvo jedan snažan pokret, koji sve više zahvaća naša sela, gradove i varošice. Ovakvim uspjehom za kratko vrijeme od 2—3 godine ne može se pohvaliti nijedna omladinska organizacija ni u Dalmaciji ni u Hrvatskoj.

Još više nego svojom mnogobrojnošću zadivili su na ovom orlovskom sletu prisutni Orlovi i Orlice svojom disciplinom, lijepim i čednim vladanjem i otmjenošću. Bilo ih je toliki broj, a ipak se nije dogodio nijedan slučaj kakve neurednosti. Ovo je najbolji dokaz odgojne prosvjetne jakosti naše mlade orlovske organizacije. Orlovska je mladež svima pokazala, da je ona pošena hrvatska, katolička omladina, novi rod, najidealniji dio hrvatskoga naroda, prava uzdanica i zalag bolje budućnosti i svoje domovine i katoličke Crkve. Nije zato čudo, da su Orlovi i Orlice na prvi mah osvojili srca i onih, koji su se prije prema njima, jer ih nijesu pravo poznavali, hladno držali. Današ izriču orlovstvu svoje priznanje i prijašnji najljući neprijatelji, a oni, koji su od početka taj pokret sa simpatijom pratili, uživaju, što ih nijesu prevarile nade, koje su u hrvatsko orlovstvo polagali.

Najveći red i uzornu disciplinu, što su kroz sva tri dana sleta vladali među Orlovima i Orlicama te ostalim

gostima nije moglo da naruši ni izazivanje nekih neozbiljnih i pokvarenih tipova. Orlovstvo je pokazalo, da stoji visoko nad njima. Orlovi su dostojanstvenim mirom odbili sve pokušaje izazivanja. Tim elementima stoga nije preostalo drugo, nego da se izjedaju u svom nemoćnom bijesu gledajući slavlje i pobjedu orlovske ideje.

Orlovski je dakle slet u Sinju uspiš u svakom pogledu iznad svakog očekivanja.

Doček učesnika.

22. popodne u 5 sati pojavila se prva zastava, koja je predvodila ponosnu četu od preko 80 imotskih Orlova i Orlica te brojnih ostalih gostiju. Sinjska Orlovska glazba pod vodstvom svoga vrsnoga i omiljelog kapelnika g. I. Ocvirka izišla je pred Imočane, da ovaj prvi sastanak braće i sestara oživi i raspoloži lijepim akordima otkovske koračnice. Načelnik br. L. Šimundža pozdravio je srdačno braću ispred sinjskih Orlova i Orlica, koji su već svi bili okupljeni. U isti su čas stigla i braća iz Drniša sa posebnim autom. U veselom raspoloženju prvog bratskog sastanka uputila se duga povorka u Sinj, praćena od sinjske i imotske orlovske glazbe i srdačno pozdravljena od katoličkog Sinja, koji se odavna spremao, da primi orlovske čete.

Uvečer u 8 1/2 sati uputila se ta velika povorka na kolodvor, da dočeka brojnu braću iz Šibenika, Splita, Makarske, otoka i ostale Dalmacije, te junačke Orlove iz Hercegovine i iz Zagreba. Uz pucanje mužara, bacanje raketa, paljenje bengala i vatre stigao je okičen vlak i doveo nove orlovske čete, među kojima su se osobito isticali šibenski Orlovi i Orlice. Ovo veliko mnoštvo novih Orlova i Orlica te ostalih gostiju dočekano je burnim oduševljenjem i klicanjem, dok se iz vlaka orla divna orlovska himna. U ime pripravnog odbora pozdravio je stigli braću i sestre te ostale goste srdačnom dobrodošlicom br. D. Žanko. Odmah se uredila krasna velika povorka te oduševljena krenula kroza Sinj, predvođena od sinjske i imotske orlovske glazbe. Sinjsko se građanstvo vrlo dobro ponijelo, te s najvećim simpatijama primilo i pozdravljalo ponosne Orlove i Orlice.

Svi su se gosti udobno smjestili što u velikoj zgradi franjev. sjemeništa, a što po privatnim kućama, da se odmire za sutrašnje svečanosti.

Zajednička sv. Pričest.

23. ujutro rano ustajali su i spremali se Kristovi junaci i junakinje.

da prije svega pozdrave i prime Boga svoga, koji je život i snaga orlovstva. U 7 sati počela je u župskoj crkvi iza saziva Duha Svetoga sv. Misa, preko koje je slijedila zajednička sv. pričest svih Orlova i Orlica. Ganutljiv je to i dirljiv bio prizor u današnje doba moralne razvratnosti i vjerskog nehaja! Iza evanđelja održao je krasnu svečanu propovijed dr. Augustin Juretić iz Zagreba, u kojoj je potakao Orlove i Orlice na što dublji vjerski život te im protumačio orlovsku lozinku „Euharistija, Apostolat, Žrtva“. S tim je otvorena svečanost orlovskog slavlja.

Orlovsko zborovanje.

U 9 sati prostrana dvorana franj. sjemeništa već je bila dupkom puna Orlova, Orlica i ostalih odličnih gostiju. Br. D. Žanko predstavlja prisutnima delegata Hrvatskog Orlovskog Saveza dra Ćiru Miličića. Pozdravlja ga i pozivlje, da preuzme predsjedništvu zborovanja, što on i čini. Burno pozdravljen otvara zborovanje sa dugim i jakim govorom jasno istaknuvši orlovski program i taktiku rada u provadanju istoga te raširenost, snagu i disciplinu mlade orlovske organizacije. Imenovavši za tajnika br. D. Radicu daje riječ prvom referentu br. D. Žanku, koji je u svom predavanju zanosno i lijepo ocrtao „Osnove i ciljeve orlovstva“. Zatim se javlja za riječ s. Tonka Melada, koja pozdravlja zborovalce ispred sinjskih Orlica. Sad slijedi drugi referat s. Ljubice Dedić, u kojem je uspjele prikazala vrlo važnu i zamašitu „Ulogu ženskih u orlovskim redovima“. Iza kratkog odmora razvija se živa debata o smjernicama rada, o praktičnom provadanju i širenju orlovske ideje, u kojoj su se istakli pored ostalih br. don Ante Radić, dr. Juretić, dr. Lončar, dr. Eterović i Mate Ujević. Iza podulje debate održao je br. dr. fra Vjenceslav Nakić vrlo aktuelan i koristan referat „Religija i etika u orlovstvu“. Na to je br. Stanko Šarac vatreno pozdravio zborovalce ispred katoličke i orlovske Hercegovine jako naglasivši jedinstvo ideje. Još je bilo govora o unapređenju orlovske misli, iza čega je predsjednik završio oko 12 i po ovaj oduševljeni i važni orlovski zbor. Uvjereni smo, da će on mnogo doprinijeti ne samo boljem shvaćanju odgojne, prosvjetne, socijalno-kulturne i nacionalne misije orlovstva, nego i boljem napretku i razvitku naše dalmatinske orlovske organizacije u budućoj godini.

Dolazak novih učesnika.

Popodne u dva sata imale su

stignuti nove čete Orlova, Orlica i ostalih gostiju iz Splita, Brača, Hvara, Šibenika i sjeverne Dalmacije. Stoga se sve skupilo na kolodvoru, da što srdačnije primi i pozdravi novu braću i sestre i uvede ih u već započeto orlovsko slavlje. Iza srdačnih pozdrava uputila se povorka, predvođena lijepom novom zastavom splitskog okružja u franjev. sjemenište. Putem se pjevala orlovska himna i koračnica i oduševljeno kicalo i pozdravljalo.

U 4 sata na uređenom i iskićenom vježbalištu održala se pokusna vježba uz pratnju sinjske i imotske orlovske glazbe.

Zabava „Danice“.

Uvečer su članice pomlatka splitskog kat. žen. prosvj. društva „Danica“ u prostranoj dvorani franj. sjemeništa davale igrokaz „Djevoja u hramu“. Komad je vrlo lijep, poučan i pun sadržaja. Mlade splichanke su dobro glumile i u ovom ozbiljnom komadu i u šaljivom monologu i pjevanju, pak su ubrale buru aplauza. Posjet je bio vanredno dobar tako, da se prostrana dvorana u čas napunila i prepunila te su mnogi ostali izvan dvorane i nijesu mogli prisustvovati zabavi. Iza zabave sinjska orlovska glazba priredila je koncert s biranim programom u dvorištu sjemeništa, za vrijeme kojeg se razvila ugodna šetnja i zabava.

Svečana povorka.

Poslije obilne kiše u subotu, u nedjelju 24. t. mj., svanuio je prekrasan dan, pak se svečana povorka moglo potpuno razviti. Baš ga je Bog dao! Već rano ujutro sinjske su ulice vrvele od šarenih orličkih i orlovskih odora i kapa. Sve se puno zanosna žurilo u park sjemeništa, da odatle krene u glavnoj manifestacionoj povorci kroz Sinj na malu tvrđavicu. historijski amanet Sinja.

I u 7 sati krenula je silna orlovska vojska, na čelu koje je jahalo 12 konjanika, među kojima tri sa dvije hrvatske i jednom jugoslavenskom zastavom. Odmah zatim išla je sinjska orlovska glazba čitavim putem gromovito svirajući orlovsku i razne narodne i rodoljubne koračnice, pak žensko i muško vodstvo pojedinih okružja a iza njih splitsko i šibensko orlovsko okružje sa zastavom splitskog okružja, kršni hercegovci te imotska orlovska glazba, koja je predvodila sinjsko i imotsko orlovsko okružje. Zatim je slijedio dugi niz gostiju i prijatelja tako, da je ovako lijepa i veličanstvena povorka imala vrlo svečani izgled privlačive sile i

moći. I okićeni Sinj pozdravljao je i obasipao cvijećem mladi orlovski rod, a mužari su najavljujivali čitavoj Cetini, da ulicama Sinja stupa onaj naraštaj, koji će sve obnoviti u Kristu. U potpunom redu stigla je orlovska povorka na „Gradinu“, gdje je u zavjetnoj kapeli očitao sv. Misu fra Andeo Marušić. Preko sv. Mise sinjska orlovska glazba odsvirala je nekoliko molitava, a pjevački mješoviti zbor sinjskog Orlova otpjevao je nekoliko lijepih pobožnih pjesama. Iza Mise pred kapelom br. *dr. Josip Carević* kratkim vatrenim govorom oslovio je prisutne Orlove i Orlice i potakao ih na vjernost, ustrajnost i odlučnost u borbi i radu za oživotvorenje svojih uzvišenih ideala.

U to se već ukazao u najboljem raspoloženju posebni vlak iz Splita, koji je doveo preko 200 novih učesnika i treću glazbu „Vitezova sv. Jurja“ iz K. Sućurca. Povorka je krenula s Grada kroza Sinj. Kraj perivoja priključili su joj se novi gosti tako, da je sad u povorci bilo oko 3000 osoba, među kojima 250 članova Orlova, 150 članica Orlica, 100 muškog i ženskog naraštaja i pomlatka sa mnoštvom hrvatskih zastava te tri glazbe. Osobito brojno je bio zastupan Sinj, Split, Šibenik, Imotski pak Drniš, Klis, otoci Brač i Hvar, Dicom, Vojnici, Sućurac, Mravince, Vranjic, Dugopolje. Kaštela, sjeverna Dalmacija, Široki Brijeg i Mostar te Zagreb. Red, skladnost i ljepota ove povorke pobudili su opće udivljenje, što priznaju i sami protivnici. Njom se najbolje pokazalo Sinju i čitavoj Dalmaciji, da je jaka orlovska vojska. Iza dobri sat stupanja stigla je povorka u park sjemenišni, gdje se na otvorenom spontano izvan programa razvilo

javno zborovanje.

Delegat HOS *dr. Čiro Miličić* pozdravio je i zanosno progovorio ovoj jakoj četi kršćanskih vitezova. Za njim su se izredali govornici: *gg. dr. Juretić* u ime katoličkog Zagreba, *VI. Kulić* u ime Šibenika, *F. Ž. Donadini* u ime Splita, *br. Stanko Kljaj* u ime katoličke Hercegovine te zadnji *o. fra Mijo Kotaraš*, koji je svojim vatrenim govorom sve rasplio, a poljubcem hrvatskoj zastavi zavjerio i pozvao na ustrajnu borbu do konačne pobjede katoličke i hrvatske misli u zajedničkoj državi. Pojedini govornici su u svojim zanosnim govorima donoseći pozdrave iz svojih krajeva protumačili savremenost i potrebu katoličke akcije uopće, a napose orlovske pokrete kod Hrvata, prikazali ideale, težnje i nastojanja orlovske vojske, te kao avant gardu katoličkog pokreta, dičene vitezove Krista i zalag bolju budućnost hrvatskoga naroda sve Orlove i Orlice pozvali, da ostanu uvijek vjerni svojim uzvišenim idealima. Govornici su bili često prekidani i burno im se povladivalo. Zborovanje je završeno sa orlovskom himnom i „Lijepom našom“.

Sat klanjanja.

Orlovi i Orlice, da i opet pokažu jasno narodu svoj program, u 11 sati sa zastavom krenuli u župsku crkvu, da se poklone Isusu u presv. oltarskom Sakramentu. Preko sata klanjanja bila je tiha sv. Misa i divna propovijed provincijala mngpšt. *O. fra Ante Cikojevića* o Euharistiji. Iza blagoslova i gromkog skupnog pjevanja pjesme „Do nebesa“ u 12 sati razišli su se Orlovi i Orlice, da se odmire i sprema za nastup, s kojim je u 3. i po sata orlovska četa trebala da pokaže svoju snagu i moć.

Orlovski nastup.

U 3 i po sata popodne u velikom

dvorištu franjevačkog samostana održala se prva javna vježba dalmatinskih Orlova i Orlica. Oko prostranog vježbališta bile su uređene posebne tribine, koje su se već prije početka vježbe brzo dupkom napunile masom od preko 4.000 gledalaca. Na počasnoj tribini smo uz provincijala O. Cikojevića među drugim odličnicima vidjeli i sreskog poglavara g. Stipanovića. Obilan program, koji je trajao puna 3 sata, pratile su sve tri glazbe naizmjenice svirajući. Kod vježbe je nastupilo preko 250 vježbača i vježbačica, koji su vrlo lijepo i skladno izveli sve točke programa te pokazali zamjernu tehničku spremu. Sa prostim vježbama za 1924. nastupili su mladi junaci i junakinje, naraštajci i naraštajke, članovi i članice. Kod nastupa članova i članica šibenski su se Orlovi i Orlice osobito istakli. Naročito su pažnju pobudile simboličke vježbe sinjskih uz „Dalmatinski šajkaš“ te figurativne vježbe sinjskih naraštajki, koje je obe sastavio i uvježbao brat D. Žanko. Sinjske članice su još nastupile s posebnom tačkom „Tri dobe česke zemlje“, sinjski članovi s kombiniranim skupinskim vježbama sedmorice, splitski Orlovi s brniskim prostim vježbama sa batinama i na ručama, imotske Orlice sa vježbom „Lijepa naša“ te hercegovački Orlovi sa svojom posebnom tačkom.

Iza zanosnog govora *dra Juretića* o vanrednom uspjehu sleta u svakom pogledu i važnosti polaganja orlovske zakletve cjelokupno članstvo je položilo zakletvu i obećanje, da će ostati vjerno svojim orlovskim idealima i braniti ih protiv svakoga. Na je *dr. Čiro Miličić* pročitao brzojavne pozdrave, koji su stigli s raznih strana zeležći sletu što bolji uspjeh. Za njim su još govorili *gg. Donadini* i *don Bartul Ganza*. Prvi je u svom govoru zgodno istakao, kako su ovo tek prve izvidnice, a prava vojska ima tek da dođe, dok je drugi naglasio veliku važnost ovoga sleta za razvitak orlovske vojske u Dalmaciji.

Iza javne vježbe, kod koje ponovno ističemo veliku izvježbanost te eleganciju u izvodenju, održao se mimohod svih vježbača i vježbačica pokraj zastave splitskog orlovskeg okružja.

Odlazak učesnika.

Dio učesnika se povratio već istu večer posebnim vlakom, većina pak jutarnjim vlakom u ponedjeljak, a Imočani i Drnišani autima u ponedjeljak ujutro oko 10 sati. Sva tri odlaska su bila vrlo sračna, a sinjski su Orlovi i Orlice otpratili svoju braću i sestre, predvođeni od svoje dične orlovske glazbe. U ponedjeljak ujutro na kolodvoru prije odlaska vlaka br. *don Ante Radić* ispred šibenskih Orlova i Orlica i svih ostalih gostiju zahvalio je sinjskim Orlovima i Orlicama na tako srdačnom prijemu i sve pozvao na najintenzivniji rad u budućoj godini, da naša orlovska misao zađe iz grada u varoš, iz varoši u selo do u onu zadnju i najzabitiju potleušicu.

Udareni čvrsti temelji budućem napretku i razvitku dalmatinskog orlovske vojske.

U nizu sletova, što ih je Hrvatski Orlovski Savez priredio tečajem ovog ljeta, po svim hrvatskim pokrajinama, i ovaj naš pokrajinski orlovski slet u Sinju je vrlo važan i značajan za daljnji razvoj orlovske vojske u Dalmaciji, kao što su i svi ostali bili za druge hrv. pokrajine. Sa svih tih sletova Orlovi su i Orlice ponijeli mnogo oduševljenja za orlovske ideje i mnogo pobuda za

daljnji rad. Svim se ovim sletovima orlovske vojske afirmiralo u hrvatskom narodu, a simpatije, kojima je narod prionuo uz svoje orlovske vojske, jer smo doista njegove, dat će samo poticaj za daljnji rad i napredak sve dotle, dok i posljednje naše selo ne bude imalo svojih Orlova, koji će mu biti njegov ponos i jamstvo za bolju budućnost.

Orlovske vojske doista i kadro da realizira svoj program za boljitak naroda, jer je uzi nj euharistični Krist, od koga Orlovi crpe svu svoju snagu i oduševljenje. Euharistija, Žrtva, Apostolat: deviza su orlovske vojske, uz koju ona ide sveudilj naprijed k svom vječnom Idealu. Orlovske vojske, Kristova vojska, neka proslijedi i dalje stopama svoga Vojskovođe!

Bog živi!

Šibenski Orlovi i Orlice u Sinju.

Šibenski Orlovi i Orlice u Sinju. — Doček i boravak u Splitu. — Doček i boravak u Sinju. — Neočekivani veličanstveni doček u Šibeniku.

U petak 22. t. mj., ujutro, otputovali su šibenski Orlovi i Orlice s ostalim prijateljima, njih preko 100 na broju, pod vodstvom vlač. doo Ante Radića željeznicom za Split, da po prvi put u većem broju javno nastupe na orlovskeg pokrajinskog sletu u Sinju. Po prvi put građanstvo je vidjelo lijepe orličke odore, koje su mu se jako sviđele. Prije odlaska vlaka na kolodvoru zaorila je divna orlovska himna, a gromkim „Bog živi“ pozdravila su se braća i sestre, što odlaze, sa braćom i sestrama, što ostaju u Šibeniku. I čitavim putem, osobito na pojedinim stanicama, pjevale su se orlovska himna i koračnica te druge rodoljubne pjesme, a među Orlovima i Orlicama vladalo je najveselije raspoloženje i najbolje pobratimstvo i posestrinstvo.

Na splitskom kolodvoru, gdje je također zaorila orlovska himna, dočekali su ih splitska braća i sestre i dopratila do svojih prostorija. Preko dana razgledali su crkvu i zvonik sv. Dujice, a popodne popeli se do na drugi vrh Marjana. Od svega građanstva bili su susretani s najvećim simpatijama. Lijepe orličke bluze, koje su u ovom prigodom po prvi put sva-nule u Splitu, pobudile su opći interes. Nigdje im se nije desila ma ni najmanja neugodnost, ni u petak ni u ponedjeljak na povratku, čim su svi bili osobito ugodno iznenađeni. Večernjim vlakom zajedno sa učesnicima iz ostalih mjesta Dalmacije te junačkim hercegovačkim Orlovima pohitjeli su u Sinj uz neprestano pjevanje orlovske himne i koračnice te ostalih rodoljubnih i veselih pjesama od splitskog kolodvora pa sve do Sinja. Kod svih je izazvalo opće i ugodno veselo raspoloženje, kad su opazili, gdje dođi naši seljaci od Dicma pa sve do Sinja s jedne i druge strane željeznice pale vatre i bacaju u vis kape ključicu nam i pozdravljajući nas uoči našeg orlovskeg slavlja.

Doček i boravak ili bolje neviđeno i nezapamćeno slavlje u Sinju opisano je na drugom mjestu. Ovdje ćemo samo spomenuti, da šibenski Orlovi i Orlice svojom disciplinom, lijepim vladanjem i preciznim vježbanjem na javnom nastupu naišli na opće simpatije i priznanje.

Vrlo srdačan je bio rastanak u ponedjeljak sa sinjskom braćom i sestrama, a vrlo ugodno i veselo putovanje do Splita. Sa kolodvora su u dugoj povorci zajedno s ostalim učesnicima sinjskog sleta pod hrvatskom zastavom splitskog orlovskeg okružja prošli nesmetano Splitom do orlovskeg prostorija, a da im se nije dogodilo nikakav incident. Preko dana razgledali su bolje Split i sve njegove znamenitosti, koje nijesu vidjeli u petak. Popodnevnim su se pak vlakom povratili u Šibenik. Na splitskom kolodvoru se srdačno pozdravili sa hercegovačkom i splitskom braćom i sestrama, kliknuli si naizmjenice orlovski „Bog živi“ i uz zanosni pijev

orlovske himne i koračnice krenuli put svog Šibenika.

Ovaj put do Šibenika, do drage Badžane, tog njihovog skromnog ali junačkog gnijezda, bio je pravi trijumf orlovske misli. Putem su najbogatije zelenilom oktili sve vagone. Ne znajući za prekid, a ne haajući za umor neprestano su pjevali orlovske himne i koračnicu te druge rodoljubne pjesme, čim se pobudio osobiti i veliki interes na svim stanicama: te večeri nezaboravne svemu se dao orlovski bijelg. Kod svih je vladalo veliko neposredno oduševljenje i osobito svečano i radosno raspoloženje. I to je sve više raslo, što su se više približavali svom dragom Šibeniku.

Kad su s priličnim zakašnjenjem stigli u Šibenik, na kolodvoru ih je dočekalo brojno građanstvo i iskazalo im sve svoje simpatije. Sve je to došlo tako spontano i neočekivano, da su naši mladi i početni Orlovi i Orlice ostali ugodno iznenađeni i još se više oduševili. Brzo se svrstala duga i impozantna povorka, na čelu koje su stupale dične Orlice sa svojom načelnicom s. *D. Crnogaća* naizmjenice pjevajući orlovske himne i koračnicu. I sa obiju strana povorke građanstvo je činilo gusti špalir i oduševljeno pozdravljalo svoje Orlove i Orlice. U povorci se neprestano klicalo: Živio Hrvatski Orao! Živio orlovski Šibenik! i t. d. Naše Orlove i Orlice je svojim dočekom i sudjelovanjem u povorci počastila ne samo hrvatska omladina, nego i jugo-sokolji i Orjana.

Kad je povorka stigla pred Badžanu, Orlovi i Orlice te prijatelji i ostalo građanstvo u koliko je moglo da stane unišli su u dvorište. Zapjevala se orlovska himna. Zatim je održao vatreni govor vlač. *don Ante Radić*. Opisao orlovske slavlje u Sinju. Razvio uzvišena orlovska načela i program. Zahvalio svemu građanstvu na ovako srdačnom i veličanstvenom dočeku. Pozvao ih, da djecu šalju u orlovske društvo, a i sami se u nj začlane. Orlovi i Orlice pozvao na buduću još požrtvovniji, odlučniji i ustrajniji rad. Najavio drugi orlovski pokrajinski slet u našem dičnom Krešimirovom gradu. Za njim je još govorio g. *VI. Kulić*. Pohvalio je Orlove i Orlice i preporučio im vjernost i ustrajnost do konačne pobjede. Naglasio je, kako je jedina orlovska organizacija kadra da osvijesti, podigne i usreći i naš grad i naš hrvatski narod i čitavu nam Jugoslaviju. Oba govornika bila su često prekidana burnim povladivanjem. Još jednom zapjevala se orlovska himna, a zatim su se na poziv svog načelnika br. *Josipa Miškova* uz poklik „Bog živi“ svi Orlovi i Orlice mirno razišli svojim kućama bez i najmanje neugodnosti ili incidenta.

Ovaj prvi tako ozbiljan i dostojanstven javni nastup naših Orlova i Orlica uvelike se svidio svemu građanstvu. Mnogi se baš stoga dnevno zaljubljuju u orlovske društvo i kao podupirući i kao izvršujući članovi. Samo neustrašivo naprijed! Bog živi!

Otvor gimnazije u Prekome. Školska godina 1924-25. na nižoj gimnaziji Oo. Trečorčdaca s pravom javnosti počinje 15. septembra službeno Božjom u 8 sati. 16. septembra počinje obično poučavanje. Upisivanje u prvi razred sa prijavnim ispitima je 9. septembra. Upisivanje u II, III. i IV. raz. bit će 12. i 13. Popravni ispiti za IV. r. 6. septembra. Popravni ispiti za ostale razrede držat će se 10. i 11. septembra. Svi učenici, koji popravljaju ispite, dužni su prikazati molbu direkciji, bilježovanu sa 5 din., a za svaki predmet poviše 10 din. Raz. IV. prikazuje molbe do 5. septembra, a ostali razredi do 8. septembra.

Iz domaće i vanjske politike.

Uspostava pokrajinskog namjesništva u Zagrebu. Pašić-Pribičevićeva vlada je bila počela sa podjelom zemlje na oblasti, te ukinula u Zagrebu najprije bansku čast, a kasnije i namjesništvo i razdijelila Banovinu na oblasti. Nova je vlada sada naredila, da se obustavi likvidacija pokrajinskog namjesništva. Poslove pokrajinskog namjesništva vodit će *dr Gavro Goković*.

Pašićev bijes. U utorak 19. o. m. održao je u Beogradu Pašić „veliki“ radikalni zbor, na koji je uza svu veliku agitaciju došlo jedva 1500 ljudi. U svom govoru požalio je, što su Hrvatima u ovoj državi dana ista prava kao i drugima. Govorio je i opet kao u Bijeljini o sili. Osim Pašića govorili su još i zastupnik Boža Maksimović te Marjanović. Radikalni je bijes radi izgaranja iz vlade baš velik. To se vidi i po splitskoj *Državi*.

Malheur dra Tresića. U skoro vrijeme očekuju se velike promjene u redovima naših diplomatskih predstavnika u inozemstvu. Prvi je na redu newyorski poslanik dr Ante Tresić-Pavičić. Njemu se naime dogodio jedan mali malheur. On je u zadnjim trenucima vlade PP uputio neku vrst memoranduma na ruke ministra vanjskih poslova dra Ninčića, u kojem na široko dokazuje potrebu Pašić-Pribičevićeve vlade, pa makar se kod toga upotrijebile i nešto oštrija sredstva. Kod toga se vrlo nepovoljno izrazio o g. Davidoviću. Međutim je iznenada imenovana vlada g. Davidovića, a prvi od svijih brzojavno je čestitao naravno g. Tresić. No zla kob je htjela, da su onaj memorandum i brzojav zajedno stigli u Beograd i to ne u ruke g. Ninčića, nego u ruke g. Marinkovića.

Tko je sin „oca otadžbine“ Nikole Pašića? Kako javlja osječki „Hrvatski List“ beogradsko englesko poslanstvo uputilo je hitnu okružnicu svim trgovačkim i industrijalnim komorama u Engleskoj, kojom se upozoravaju privredni krugovi, da se čuvaju zloglasnog Rade Pašića, sina bivšeg ministra predsjednika Nikole Pašića, jer poslanstvo ne može garantirati, da su poslovi, koje vrši Rade Pašić, ispravni.

Revizija dobvoljačkih uvjerenja. Ministar za agrarnu reformu *Vesjenjak* odredio je reviziju svih dobvoljačkih uvjerenja, jer se ispostavilo, da je PP vlada izdala ovakvih uvjerenja en masse ljudima, koji uopće nijesu nikada u svom životu vidjeli fronta.

Velika reforma u ministarstvu saobraćaja. Ministarstvo saobraćaja bivši Pašić-Pribičevićev režim ostavio je potpuno neorganizirano i potpuno dezolatnom stanju. Stoga se u tom

Esperantski kongres. Od 23.-25. t. m. održao se u Splitu II. jugosl. esperant. kongres. koji je najljepše uspio.

Trošarina na mast ukinuta. Prema odredbama zakona o državnoj trošarini imala se i u Dalmaciji naplaćivati trošarina od 35 dinara po hektolitrinu vinskog masta pri uvozu u zatvorena mjesta. Međutim Centralna Direkcija Posrednih Poreza u Beogradu stavila je sva u tom pogledu do sada izdata naredjenja izvan snage tako, da se na vinski mast u Dalmaciji nema naplaćivati državna trošarina pri uvozu u zatvorena mjesta.

ministarstvu pripremaju velike promjene osoblja. Glavni cilj tih promjena je, da se potpuno obnovi osoblje. To se mora izvršiti čim prije. Treba namjestiti sposobne i strukovno izobražene činovnike, a ne stranca, kao što je to prije radio pod PP. režimom Svetislav Popović. Cilj je dakle tih osobnih promjena taj, da dođemo što prije do strukovno izobraženog osoblja.

Sastanak Male Antante u Ljubljani. U srijedu 27. o. m. održan je u Ljubljani sastanak ministara *dra Beneša* i *dra Marinkovića* kao predstavnika država Male Antante. Ministri su se potpuno sporazumjeli u svim pitanjima, o kojima su govorili, osobito o konferenciji, koja će se održati ovih dana u Ženevi, te o odnosajima Male Antante prema Rusiji. Dr Beneš je izjavio novinarima, da postoji komunistička opasnost na Balkanu, od koje će se Mala Antanta braniti.

Danska raspušta svoju vojsku. Danska je prva zemlja u Evropi, koja raspušta svoju vojsku. Dansko ministarsko vijeće prihvatilo je osnovu za razoružanje, kako je predložio ministar vojni, prema kojoj mjesto dosadanje vojske dolazi rezervni redarstveni zbor, koji će među ostalim imati zadaću, da čuva obalu i državne granice, štiti ribarstvo i pobija kriomčarije. Ratna mornarica bit će skoro sasvim napuštena, a najprije bojni brodovi. Naprotiv zračna ratna mornarica će se sačuvati i još uvećati.

Londonska konferencija završila je svojim radom u noći od 16. na 17. o. m. Zapisnici o sporazumu upogled reparacija su potpisani te će sada taj sporazum, koji je nazvan *londonskim mirom*, doći pred parlament Francuske i Njemačke. U francuskom parlamentu izjavio je Herriot, da je prihvata *Dawesovog nacrt* bio za Francusku teška stvar, ali da se na to u općem interesu moralo pristati. Francuski će parlament prihvatiti *Dawesov nacrt*. Sasvim je teža stvar u njemačkom parlamentu. U *Reichstagu* kancelar dr Marx ima tek natpolovičnu većinu, dok za prihvata *nacrt* su potrebne dvije trećine. Trebat će dakle da za *Dawesov nacrt* glasuje i jedan dio njemačkih nacionalista, koji su inače žestoki protivnici sporazuma. Sada se vode pregovori između nacionalista i Njemačke Pučke Stranke, koji će kako se čini dovesti do povoljnih rezultata.

Nađeno truplo zastupnika Matteottija. U subotu 16. o. m. nađena je u okolici Rima užasno iznakažena lješina zastupnika *Giacoma Matteottia*. Pas stražara Caratelli je kod jednog grma počeo cviliti i ogrtati zemlju,

Caratelli je došao blizu i vidio, da je pas izvadilo dvije čovječje kosti, kojih se još držalo osušeno meso. Iz zemlje je izlazio neugodan smrad. Caratelli je pomoću jednoga cestara iskopao truplo iz jame jedva 40 cm. duboke, a 1 m. duge. Ubijace su Matteottiju slomili noge samo, daga uzmožnu strpati u jamu. Truplo Matteottija je bilo brzo prepoznato. Tijelo je Matteottijevo preneseno u Fratta Polesine, gdje mu je priredjen veličanstven pogreb, kojemu je prisustvovao i slovenski narodni zastupnik iz Goriške *dr Besednjak*.

Gradske vijesti.

U boj proti psosti! Iza akcije protiv psosti, ove kuge i sramote, što je zavladala u našem narodu, opaža se. da se, Bogu hvala, u Šibeniku manje čuje psost. No ipak još se čuje! Valja reći istinu, vlast čini svoju, i to joj je na čast, a mi treba da joj budemo harni, moleći je, da ustraje. Ali nam se tuže s nadležna mjesta, da građanstvo ne vrši svoju, već se pokazuje vrlo nehajno. U Italiji se razmahao pokret proti psosti u svim slojevima i svim mjestima, i to ne samo u ime vjere, nego i u ime kulture i rodoljublja. A u nas? Svi, listom svi, kome je na srcu opće dobro i čast našega grada treba da revnuju, baš onako, kako bi ustali proti gubi, kugi ili pasjoj bjesnoći, koreći i tjerajući iz društva bogopsovice i prijavljujući ih vlasti!

Školska godina 1924.-25. kod Učiteljske škole u Šibeniku započēt će 16. septembra o. g. Dosadašnji učenici i učence tog se dana treba da prijave upraviteljstvu zavoda, a tako isto i svi oni prijavljenici i prijavljenice, koji su pismeno zatražili, da budu pripušteni na ispit za pripravnici tečaj ili druge razrede. Prijamni ispit za pripravnici tečaj bit će 17. i 18. septembra, a za ostale razrede 19. istog mjeseca. Svečana će služba Božja biti u zavodskoj crkvi 20. septembra u 8 sati, a redovita će pouka započeti 22. septembra.

Gradnja lurske špilje. „Dalmatinski Hrvat“ u br. 80. od 19. pr. m. j. pita: Što je od gradnje lurske špilje u svetištu sv. Lovre u Mjestu? Doista dopisnik — u današnje doba — uvida potrebu lurske pobožnosti, koja bi usnulu vjeru i ljubav probudila. Odbor će zato nastojati, da njemu i cijelom Šibeniku što skorije udovolji. Opravdano je zanimanje dopisnika u „D. H.“ Ako ikada, a tu je baš dandanas, kada se cio naš javni život dijeli u dva tabora: tabor Krstov i Antikrstov, potrebno iznova baciti po koju zraku, da osvijetlimo put k ostvarenju ideala. Što hoćemo? Dva nam uzvišena ideala lebdje pred očima: vjerski i domovinski. Obnoviti ljudsko društvo u Krstu: to nam svima mora biti najpreča zadaća. Najzgodniji je put po Bl. Djevici, Majci Krsta i Majci sviju nas. Vidimo, da i ljudi neobične umne vedrine i sigurnog znanstvenog pogleda kliču jednoglasno: „Hajdemo u krkvu! Da, velemu se približuju Bogu! Da! — puk treba Boga, Vjere i Crkve! Zašto? Jer bez vjere nema kreposti! Znanost nije dosta! Moral po vjeri je glavna sastavina prosvjete! Još je vremena, da se doskoči današnjoj manjkavosti. No vrijeme je kratko, a svako otezanje pogubno! Za to gledajmo, da spomenuta špilja uzdigne doskora svoje lijepo čelo — te kao blaga majka prigrlj k sebi pod svoju sjenu naše obitelji, da tu nađu mir i pokoj u čemernom pritisku sadašnjih nevolja. Uzdaajući se u božansku

Providnost i bezgrješnu Djevicu, otvorimo, šibenčani, svoje darežljivo srce za tako plemenitu i uzvišenu stvar, koja će biti vječiti spomenik naše zive vjere i žarke ljubavi prama Djevici i prama rodnoj nam grudi! — *Zanimani*.

Jedan upit? U Zadru na jugoslav. Konsulatu je natpis u hrvatskom i talijanskom jeziku. Pa neka, jer u gradu je većina takozvanih Talijana prama preko 3.000 svijesnih Jugoslavena. U Šibeniku na talij. Konsulatu je natpis samo talijanski, i ako je *sav grad* i okolica jugoslavenska uz onu šaćicu došljaka Talijana. Pitamo: Zašto to? Ako ništa drugo, a to je barem poimanjanje obzira prama građanstvu, ali se može taj postupak nazvati i izazovom, ako ne i preziranjem jezika onoga naroda, u kome se živi!

Dokinuta trostruka taksa na brzojave i telefon u nedjeljne dane. Ministarstvo pošta ukinulo je dosadašnju trostruku taksu na brzojave i telefonske razgovore, koja se plaćala od subote naveče do ponedjeljka ujutro. Ta je naredba izdana, jer se ustanovilo, da se publika zbog trostruke takse nije služila u nedjelju ni brzojavom ni telefonom, osim u velikoj nuždi.

Učlanjivanje u „Hrvatski Orao“. Ovih je dana započelo upisivanje članova u *Hrvatski Orao*. Dosada se prijavilo do stotine podupirujućih i izvršujućih samo starijih članova. Prijave primaju gg. Ante Erga ml. te Grgo Radić.

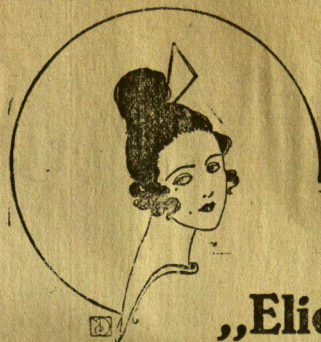
„Nepristrano i objektivno“. U U Sinju je prošlih dana održan veličanstven slet hrvatskih Orlova, na koji le pohriilo na hiljade ljudi. Splitsko *Novog Doba*, koje inače voli da se razvoge svojom nepristranošću i objektivnošću nije cio taj slet ni jednom riječju spomenuo, dapače niti među domaćim vijestima, i ako mu je bila poslana obavijest. I šibenski dopisnik *Novo Doba*, koji inače znade da svom listu javlja i najmanje sitnice i blezgarije, koliko je tko dječero dio, nije nijednom riječi spomenuo impozantni doček šibenskih Orlova sa strane građanstva. Znamo, da ima mnogo odličnih Hrvata-katolika, koji primaju i čitaju *Novo Doba* pa ih upozoravamo i na ovaj najnoviji čin tog „nepristranog“ lista, koji inače voli da donese čitave čitave i slavospjeve o kakvom orjunaškom ili njemu sličnom zboru od četrdeset ljudi, a ne nalazi potrebnim da makar *registri* nastup hiljadā oduševljenih Orlova.

Otvor nove školske godine na velikoj gimnaziji i realnoj gimnaziji. Školska će godina 1924-1925. početi 18. septembra ove godine običnom crkvenom svečanosti u 9 sati za učenike katoličke vjere u crkvi sv. Dominika na obali, a u 10 sati za učenike pravoslavne vjere u Sabornoj crkvi. 19. septembra počinje redovito poučavanje. *Upisivanje učenika za I. razred* bit će 13. septembra od 8—10 sati prije podne. Pismeni i usmeni ispiti bit će istog dana od 10 sati unaprijed. Učenici su dužni donijeti krštenicu, svjedodžbu zadnjeg razreda pučke škole i upisnicu (2 primjerka), a mogu je nabaviti kod poslužnika zavoda. U I. razred može se upisati učenik, koji u kalendarskoj godini, koje se upisuje, navršava 10 godina. *Upisivanje učenika II.—VIII. razreda* bit će 15. i 16. septembra od 8—12 sati. Učenici moraju pristupiti lično i donijeti sa sobom dva primjerka redovito popunjene upisnice. Učenici, koji dolaze sa drugih srednjih zavoda, osim upisnice imaju do-

nijeti zadnju školsku svjedodžbu s propisnim dodatkom direkcije onog zavoda, koji su polazili. *Razredni i naknadni ispiti držat će se od 16. do 18. septembra od 8 sati unaprijed. Za učenike IV. razreda bit će 8. i 9. septembra. 10. septembra bit će datak male mature, a 11., 12., 13. i 14. septembra usmena mala matura.* Svi ovi učenici dužni su prikazati direkciji molbu biljegovanu od 5 dinara i biljeg od 10 dinara za svaki predmet. Ovo važi i za privatne učenike, koji su polagali ispit u junu. *Privatni učenici*, ako se javljaju za cio prijamni ispit u septembru, lijepe na molbi 45 dinara takse za niže razrede, a 65 dinara za više razrede. Ako imaju da polože više razrede u jedan put, plaćaju tu taksu za svaki razred. Ispitna taksa polaže se u gotovu prilikom predaje molbe.

Obznana o izvršenom razrezu poreza za godinu 1922. U smislu člana 36. zakona od 27. VI. 1921. objelodanjenog u službenim novinama 14. VII. 1921. godine broj 154. donosi se do javnog znanja porezovnicima, da je dovršen razrez dohodarine i prihodarine za 1922. g. Ovaj razrezni iskaz biti će izložen kod potpisane poreske vlasti i poreskih ureda u Skrađinu i Tijesnu od 10/8 do uključivo 24/8. 1924. Pozivlju se stoga porezovnici da u vlastitom interesu pregledaju ove iskaze, napomenom da posebne naloge isplate ne će im se izdavati. Stoga im je prosto, da protiv ovoga razreza prikažu utok nadležnoj Poreskoj Kotarskoj Vlasti u roku od 15 dana računajući od zadnjeg dana naznačenog u obznani. Poslije toga roka propis ovog poreza postaje punomoćan i kroz daljih 14 dana Poreski ured započeti će sa ovršnim utjeravanjem. Ko protiv razreza uloži utok s tim nedobiva pravo da se obustavi ovrha. Dosadašnji rokovi o dospjecima neposrednih poreza spomenutim zakonom ukinuti su, te su određeni novi, koji dospjevaju za isplatu 1. februara, 1. maja, 1. augusta i 1. novembra svake godine za idući tromjesec. Za zaostale tromjesece mora se uplatiti 14 dana po izmaku ove obznane.

Darovi „Đačkom Sjemeništu“. Vič, don Nikola Sabbioncello položio je na uhar biskupskog đaćkog sjemeništa din. 50 mjesto čestitke Mons. N. Tabulovu-Truti pri odlikovanju za „ap. protonotara“, a din. 50 mjesto

Svilenkastu i bujnu kosu
postizavate

samo redovitim pranjem glave sa

„Elida“ Shampoo-om

čestitke Mons. I. Bjažiću prigodom imenovanja za kanonika. Mons. N. Tabulov Truta mjesto čestitke novoimenovanom dekanu Mons. I. Miriću i Mons. kanoniku I. Bjažiću poklonio je u istu svrhu din. 100. — Uprava najljepše zahvaljuje.

Izgubila se narukvica (srebro pozlačeno). Buduć je mila uspomena, poštteni nalaznik moli se, da bi ju uz nagradu predao redakciji lista.

Burza.

Zadnji tečaj na zagrebačkoj burzi bio je za:

Dolar u čeku Din 78.775
Liru tal. u čeku Din 3.493
„ „ u papiru Din —
Frank francuski Din 4.30
„ švajcarski Din 14.86
Česke krune Din 2.38
Napoleone Din 295.

PAPIRNICIA

GRGO RADIĆ - ŠIBENIK
(GLAVNA ULICA)

Trgovina na veliko i malo papirnom, pišaćim i rišaćim priborom. Skladište trgovačkih knjiga kao i knjiga za osnovne škole. Bogati izbor svih vrsti kancelarijskog pribora za škole, urede itd. Tvorničko skladište pišaćeg papira uz najumjerenije cijene.

CIJENIK ŠALJEM NA ZAHTJEV

VII. BEČKI MEĐUNARODNI VELESAJAM

7. - 14. septembra 1924.

Povoljna kupovna prilika za sve struke.

Najobilniji izbor!

Bezkonkurenčne cijene!

VELIKI USPJEH BEČKOG PROLJETNOG VELESAJMA 1924.

100.000 kupaca

Velika glazbena i kazališna proslava grada Beč.

Razjašnjenja:

WIENER MESSE, WIEN VII.

kao i putem počasnog zastupstva:

u Splitu: „Putnik“ prometni i putnički ured

„ Austrijski konsulat Dr. Josip Beroš.

Nedvojbena obilježja

»Pravog FRANKOVOG: dodatka kavi« i to: ime »Frank« i »mlinac« naročito se ističu na novoj, smeđe-plavo-bijeloj etiketi, za kutije. »Pravi FRANK: s mlincem« nenadkriljiv je u aromi, teku i izdašnosti. —

Budimo novovjekni apostoli - širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada
Glavna ulica 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospobanka.
Telefon br. 16 - Noći 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,
Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne
lutrije.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje
najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove
povoljno, točno i brzo.